

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7861,Konferencja-naukowa-Warszawa-niepokonana-19801989-Antysystemowe-formy-oporu-w-st.html>
28.03.2026, 13:01

Konferencja naukowa „Warszawa niepokonana (1980–1989). Antysystemowe formy oporu w stolicy” – Warszawa, 8–9 grudnia 2011

08.12.2011

W dniach 8–9 grudnia 2011 r. w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia” przy ul. Marszałkowskiej 21/25 odbyła się konferencja naukowa „Warszawa niepokonana (1980–1989). Antysystemowe formy oporu w stolicy”. Sesja przygotowana została przez Oddział IPN w Warszawie pod honorowym patronatem Hanny Gronkiewicz-Waltz, Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy i patronatem medialnym TVP Info, Informacyjnej Agencji Radiowej, „Rzeczpospolitej” i portalu wPolityce.pl.

Konferencja składała się z części naukowej i popularnonaukowej. W ramach naukowej wygłoszonych zostało każdego dnia po osiem referatów.

W pierwszym dniu wśród prelegentów znaleźli się: Włodzimierz Domagalski (referat: *Region NSZZ „Solidarność” Mazowsze (1980–1981)*), dr Tadeusz Ruzikowski (referaty: *Długi marsz do wolności. Z dziejów NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze – grudzień 1981 – czerwiec 1989 oraz Służba Bezpieczeństwa, sądownictwo, kolegia... Przyczynek do historii aparatu represji w Warszawie w stanie wojennym*), dr Adam Mielczarek (referat: *Wolność słowa czy niepodległość? Motywacje i tożsamości szeregowych działaczy podziemia wydawniczego*), Jerzy Brukwicki (referat: *Azyle dla większości. Warszawskie miejsca niepokornych 1982–1989*), Robert Spalek (referat: *Warszawska ulica w stanie wojennym 1981–1983. Demonstracje, zamieszki, protesty, pochody oficjalne*), Grzegorz Majchrzak (referat: *Radio „Solidarność” po 13 grudnia 1981 r.*) i Andrzej Boboli (*Czterech „Pierwszych”. Sekretarze Komitetu Warszawskiego 1980–1990*).

Ich wystąpienia uzupełnione zostały panelem dyskusyjnym z udziałem przedstawicieli opozycji (tzw. stare i młode pokolenie). Starsze pokolenie reprezentowali: Zbigniew Janas, Mirosław Odorowski, Zbigniew Romaszewski i Henryk Wujec. Dyskusję moderował prof. Jerzy Eisler. W imieniu młodszych wystąpili: Piotr Ciompa, Tomasz Roguski, Tomasz Sokolewicz, a dysputę prowadził dr Tomasz Łabuszewski. Rozmówcy podzielili się wspomnieniami dotyczącymi stanu wojennego i opinią na temat jego konsekwencji. Nawet wśród tych siedmiu osób zdania były podzielone. Jedni twierdzili, że ofiary stanu wojennego nie poszły na marne, inni, że wręcz przeciwnie. Podsumowaniem była ogólna dyskusja.

Drugiego dnia z referatami naukowymi wystąpili: Grzegorz Wołek (referat: *Powstanie i działalność Obszaru I (warszawskiego) Konfederacji Polski Niepodległej w latach 1979–1989*), dr Wojciech Muszyński (referat: *Nurt narodowy opozycji demokratycznej w PRL 1980–1989. Inicjatywy i środowiska w Warszawie*), dr Stanisław Czopowicz (referat: *Niepokorni i niezależni. Korzenie harcerskiej niepodległości 1980–1989. Przyczynek metodologiczny i porządkujący*), Włodzimierz Domagalski (referat: *Opozycja radykalna w Warszawie na przykładzie Grup Oporu „Solidarni” i „Solidarności Walczącej”*), dr Patryk Pleskot (referat: *Konspiracyjne Niezależne Zrzeszenie Studentów na Uniwersytecie Warszawskim 1982–1989*), dr Bartłomiej Noszczak (referat: *Na początku był bunt. Federacja Młodzieży Walczącej w Warszawie 1984–1989*), Jacek Pawłowicz

(referat: *Warszawskie struktury Polskiej Partii Socjalistycznej 1987-1990*), dr Bartosz Kaliski (referat: *Być przeciw. Międzyzakładowy Robotniczy Komitet „Solidarności” w latach 1988-1990*) i s. Małgorzata Krupecka (referat: *Przestrzeń kościołów i klasztorów warszawskich a działalność antysystemowa w latach osiemdziesiątych – wybrane przykłady*).

Uzupełnieniem tej części konferencji był panel dyskusyjny prowadzony przez prof. Jerzego Eislera z udziałem prof. Andrzeja Chojnowskiego, prof. Andrzeja Paczkowskiego i prof. Dariusz Stoli. Profesorowie rozmawiali o konsekwencjach stanu wojennego. Prof. Chojnowski stwierdził, że w stanie wojennym nastąpiła zapaść cywilizacyjno-ekonomiczna. Poparł to prof. Stola, który powiedział, że Polska wpadła w pułapkę niedorozwoju – brakowało kapitału lokalnego a nie można było zdobyć kapitału zagranicznego. Charakterystycznym zjawiskiem była też bardzo duża skala emigracji ludzi w wieku 25-35 lat. Stan wojenny zdaniem prof. Stoli był dobijaniem nadziei. Prof. Andrzej Paczkowski zauważył natomiast, że od 1945 roku stan wojenny był jedynym tego typu wydarzeniem, które objęło cały kraj. Jego celem był powrót do sytuacji sprzed sierpnia 1980 roku. To się nie udało.

Część popularnonaukową stanowił Opozycyjny Hyde Park: pierwszego dnia (w czwartek) odbył się kiermasz wydawnictw drugoobiegowych, prowadzone przez Jacka Pawłowicza warsztaty edukacyjne, podczas których młodzież i dzieci zobaczyły, jak działa powielacz i próbowały drukować ulotki. Oglądały też milicyjne mundury, pałki i tarcze. Na zakończenie odbyła się projekcja filmów: „Próba Generalna. Strajk w Wyższej Oficerskiej Szkole Pożarniczej Listopad-Grudzień 1981” i „Sprawa Emila B”.

Natomiast w piątkowy wieczór odbył się koncert piosenek Jacka Kaczmarskiego i Przemysława Gintrowskiego w znakomitym wykonaniu Kwartetu ProForma.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

WARSZAWA NIEPOKONANA 1980-1989

ANTYSYSTEMOWE FORMY OPORU
W STOLICY

KONFERENCJA NAUKOWA

8-9 GRUDNIA 2011 R.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

ODDZIAŁOWE BIURO EDUKACJI
PUBLICZNEJ IPN W WARSZAWIE

ZAPRASZA DO

CENTRUM EDUKACYJNEGO IPN
IM. JANUSZA KURTYKI
„PRZYSTANEK HISTORIA”

UL. MARSZAŁKOWSKA 21/25, WARSZAWA

PATRONAT HONOROWY:

PATRONAT MEDIALNY:

plakat

**Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN zaprasza
do Centrum Edukacyjnego IPN im. Janusza Kurtyki**

**PRZYSTANEK
HISTORIA**

21/25

ul. Marszałkowska

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

OPOZYCYJNY HYDE PARK

Impreza towarzysząca konferencji naukowej
„Warszawa Niepokonana (1980-1989). Antysystemowe formy oporu w stolicy”

**WARSZAWA
NIEPOKONANA**

Patronat honorowy:

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

8 grudnia 2011 r.

13:00–18:00 Kiermasz wydawnictw drugoobiegowych oraz warsztaty edukacyjne.

18:30–21:00 Pokaz filmów dotyczących antysystemowych form oporu w Warszawie.

9 grudnia 2011 r.

19:30–20:30 Koncert piosenek Jacka Kaczmarskiego i Przemysława Gintrowskiego
w wykonaniu Kwartetu ProForma.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny.

Patronat medialny:

TVP INFO

RZECZPOSPOLITA

wPolityce.pl

HydePark

Pliki do pobrania

[\(pdf, 173.86 KB\)](#)

[\(pdf, 2.23 MB\)](#)